C.G. Jung

OPERE COMPLETE
11

Psihologia religiei vestice şi estice

Traducere din germană de
Viorica Nişcov

3
TREI

EDITORI
Silviu Dragomir
Vasile Dem. Zamfirescu

DIRECTOR EDITORIAL
Magdalena Mărculescu

MACHETAREA ȘI COPERTA SERIEI
Faber Studio (Silvia Olteanu și Dinu Dumbrăvician)

REDACTOR
Daniela Ștefănescu

DTP
Ofelia Coșman

CORECTURĂ
Rodica Petcu, Roxana Samoilescu

Conținutul acestei lucrări electronice este protejat prin copyright (drepturi de autor), iar cartea este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informației, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sub orice formă sau prin orice mijloc, fără consimțământul editorului, sunt interzise. Dreptul de folosință al lucrării nu este transferabil.
Drepturile de autor pentru versiunea electronică în formatele existente ale acestei lucrări aparțin persoanei juridice Editura Trei SRL.

Această ediție este bazată pe volumul 11 (*Zur Psychologie westlicher und östlicher Religion*), din C.G. Jung, *Gesammelte Werke*, Walter-Verlag, Solothurn și Düsseldorf, 1995, îngrijit de Marianne Niehus-Jung, Lena Hurowitz-Eisner, dr. med. Franz Riklin, Lilly Jung-Merker, dr. phil. Elisabeth Rüf și dr. phil. Leonie Zander. Pentru textul lui Jung la această ediție:

Copyright © Stiftung der Werke von C.G. Jung, Zürich

Copyright © Editura Trei, 2010 — pentru prezenta ediție în limba română

O.P. 16, ghișeul 1, C.P. 0490, București
Tel./Fax: +4 01 300 60 90
e-mail: comenzi@edituratrei.ro
www.edituratrei.ro

ISBN (print): 978-973-707-353-2
ISBN (PDF): 978-606-40-1605-8

CUPRINS

Prima parte
Religia occidentală

I Psihologie şi religie 11
Prefaţă 13
1 Autonomia inconştientului 14
2 Dogmă şi simboluri naturale 47
3 Istoria şi psihologia unui simbol natural 80

II Încercare de interpretare psihologică a dogmei Trinităţii 127
Observaţie preliminară 129
1 Paralele precreştine la ideea de Trinitate 132
A. Babilon 132
B. Egipt 135
C. Grecia 138
2 Tată, Fiu şi Duh 150
3 Simbolurile 159
A. Symbolum Apostolicum 162
B. Simbolul lui Grigorie Taumaturgul 163
C. Simbolul nicean 164
D. Simbolul niceeano-constantinopolitan, athanasian şi lateranian 165
4 Cele trei Persoane din perspectivă psihologică 169
A. Ipoteza arhetipului 169
B. Christos ca arhetip 173
C. Duhul Sfânt 178
5 Problema celui de-al patrulea 185

A. Ideea unei tetrade 185
B. Psihologia cuaternității 201
C. Generalități despre simbolism 208
6 Considerații finale 215

III Simbolul transsubstanțierii în liturghie 225
1 Introducere 227
2 Diferitele părți ale ritualului transsubstanțierii 232
A. Oblatio panis 232
B. Pregătirea potirului 233
C. Ridicarea potirului pentru jertfă 236
D. Tămâierea ofrandei și a altarului 237
E. Epicleza 238
F. Consacrarea 238
G. Marea elevație 242
H. Postconsecratio 242
I. Sfârșitul canonului 244
K. Embolismus și fractio 244
L. Consignatio 246
M. Commixtio 246
N. Rezumat 247
3 Paralele la misterul transsubstanțierii 249
A. Teoqualo aztec 249
B. Viziunea lui Zosimos 252
4 Despre psihologia liturghiei 276
A. Generalități despre jertfa liturgică 276
B. Despre semnificația psihologică a jertfei 281
a. Ofrandele 281
b. Jertfa 284
c. Jertfitorul 291
d. Arhetipul jertfei 295
C. Liturghia și procesul de individuație 303

IV Cuvânt introductiv la Victor White, *Dumnezeu și inconștientul* 331
V Prefață la Zwi Werblowski, *Lucifer și Prometeu* 343
VI Fratele Klaus 348

VII Despre relaţia dintre psihoterapia şi asistenţa spirituală 359
VIII Psihanaliza şi asistenţă spirituală.....380
IX Răspuns lui Iov.....387
Lectori Benevolo 389
Răspuns lui Iov.....394

Partea a doua
Religia orientală

X Comentariu psihologic la *Cartea tibetană a Marii Eliberări*.....507
1 Deosebirea dintre gândirea orientală şi cea occidentală 507
2 Comentarii la text 526

XI Comentariu psihologic la *Bardo Thödol*
(*Cartea tibetană a morţilor*) 544

XII Yoga şi Occidentul 563
XIII Cuvânt introductiv la Deisetz Teitaro Suzuki, *Marea eliberare* 572
XIV Despre psihologia meditaţiei orientale 594
XV Despre sfântul indian. Introducere la Heinrich Zimmer,
Drumul spre Sine.....612
XVI Prefaţă la *I Ching*.....623

Bibliografie 645
Indice de nume 669
Indice de materii.....